

Potrošači na udaru

Prema analizi agencije *Blumberg*, evropska domaćinstva i biznisi suočavaju se sa novim talasom poskupljenja računa za struju i gas pred predstojeću grejnu

Zakon EU o računima za struju „ometa nezavisnost regulatora“

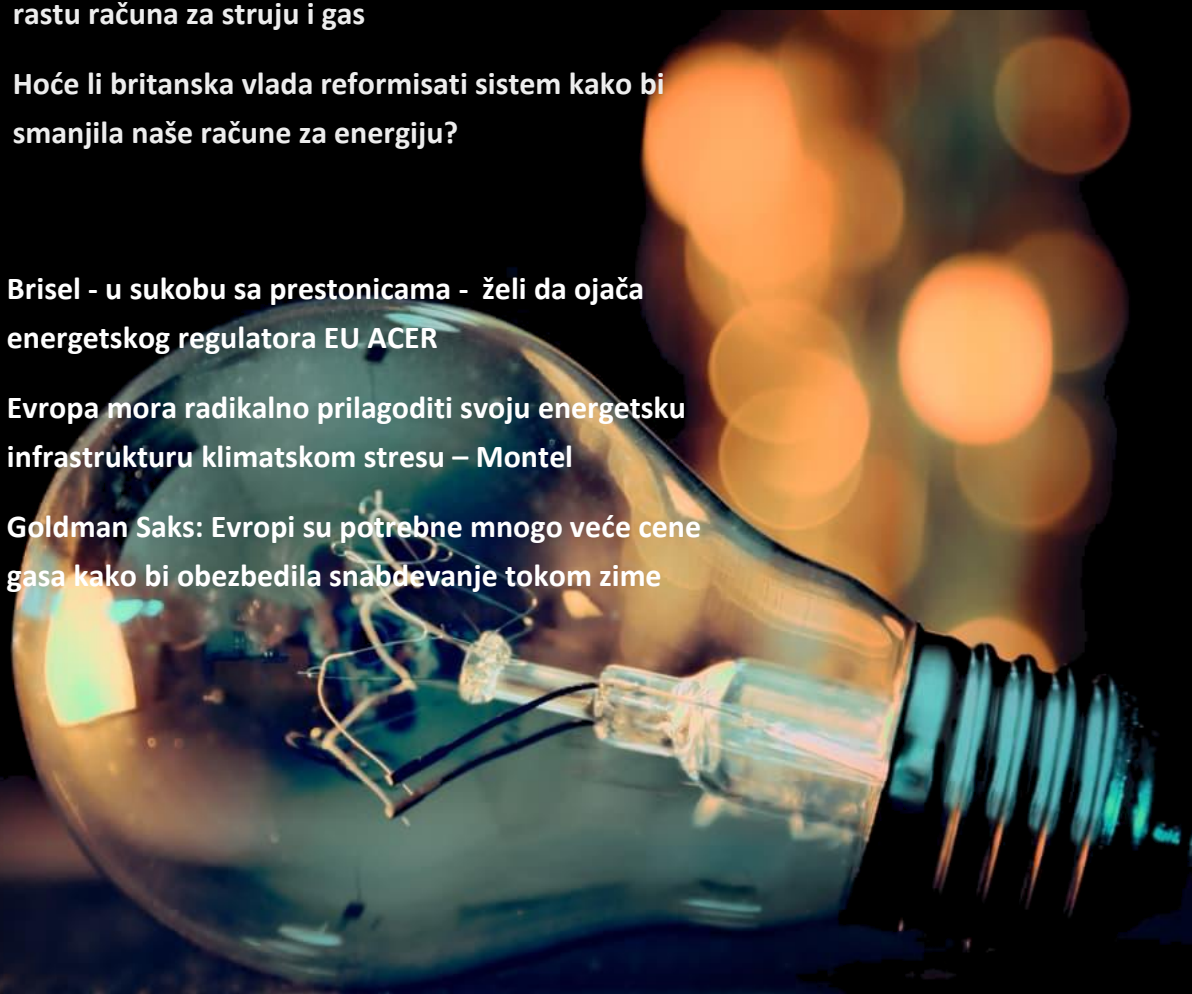
Politike zelene tranzicije („Net Zero“) doprinose rastu računa za struju i gas

Hoće li britanska vlada reformisati sistem kako bi smanjila naše račune za energiju?

Brisel - u sukobu sa prestonicama - želi da ojača energetskog regulatora EU ACER

Evropa mora radikalno prilagoditi svoju energetska infrastrukturu klimatskom stresu – Montel

Goldman Saks: Evropi su potrebne mnogo veće cene gasa kako bi obezbedila snabdevanje tokom zime

SADRŽAJ

Evropa se sprema za još jedno povećanje računa za energiju ove zime	OVDE
Zakon EU o računima za struju „ometa nezavisnost regulatora“	OVDE
Politike zelene tranzicije („Net Zero“) doprinose rastu računa za struju i gas	OVDE
Hoće li britanska vlada reformisati sistem kako bi smanjila naše račune za energiju?	OVDE
Masovne greške u obračunu računa za struju i gas u Irskoj i Britaniji	OVDE
WEC: Zašto je elektrifikacija ključna investicija u Evropi	OVDE
Acer planira „velike promene“ kako bi se rešio problem neuspeha na aukcijama električne energije	OVDE
Brisel želi da ojača energetske regulatora EU ACER -u sukobu sa prestonicama	OVDE
Potrošnja energije u EU i dalje nekoliko procentnih poena ispod cilja	OVDE
Evropa mora radikalno prilagoditi svoju energetske infrastrukturu klimatskom stresu – Montel	OVDE
Češki regulator podržava podelu kontroverzne nemačko-austrijske zone trgovanja	OVDE
Kako se rumunski ad hok savez kocka sa poslednjim rokom Brisela	OVDE
Evropa sada proizvodi 45,5% čiste električne energije, ali Nemačka stalno isključuje solarne farme	OVDE
10 evropskih GridTech startapova koji pomažu energetske sistemima da se nose sa problemima	OVDE
Goldman Saks: Evropi su potrebne mnogo veće cene gasa kako bi obezbedila snabdevanje tokom zime	OVDE
Evropski gas po ceni od 62 evra po MWh pretvara grejanje u operativni problem	OVDE
Komisija kaže da EU nije zabrinuta zbog snabdevanja gasom i punjenja skladišta	OVDE
Šest zemalja EU se zahteva porez na neočekivane prihode energetske kompanija	OVDE
Ukrajina imenovala prvog operatera koji objedinjuje energetske tržište sa EU	OVDE
Vreme ističe za zamenu energije iz uglja, upozorava australijski regulator	OVDE
EU je odobrila Grčki plan za socijalno-klimatske promene	OVDE
Vesti ukratko	OVDE

Evropa se sprema za još jedno povećanje računa za energiju ove zime – Bloomberg

LONDON - Prema analizi agencije **Blumberg**, evropska domaćinstva i biznisi suočavaju se sa novim talasom poskupljenja računa za struju i gas pred predstojeću grejnu sezonu.

Dok su cene i dalje znatno niže od rekorda iz 2022. godine, veleprodajne cene prirodnog gasa su dvostruko veće u odnosu na isti period prošle godine, dok su cene struje u Nemačkoj skočile za oko 50%. Glavni faktori koji podižu cene i prete energetskim budžetima ove zime uključuju:

Geopolitičke tenzije i blokada: Nastavak rata sa Iranom i delimična blokada Hormuškog prolaza (kroz koji prolazi petina svetskog LNG-a) drastično su smanjili isporuke sa Bliskog istoka.

Azijska konkurencija: Zbog manjka bliskoistočnih tereta, azijski kupci agresivno kupuju LNG namenjen Evropi nudeći više cene, što otežava punjenje evropskih skladišta.

Istorijski niske zalihe: Budući da je skladištenje gasa po trenutnim visokim cenama ekonomski neisplativo za privatne trgovce, zalihe u EU pale su na najniži sezonski nivo u poslednjih 18 godina,.

Vremenski ekstremi tokom leta: Dugotrajni toplotni talasi i suša povećali su potrošnju struje za hlađenje.

Istovremeno, nizak nivo reka ugrozio je hidroelektrane i rad francuskih nuklearki, primoravajući mrežu da troši gas za proizvodnju struje umesto da ga skladišti.

Pred evropskim vladama je ponovo težak izbor: da li da troše milijarde iz budžeta za subvencionisanje računa građana ili da rizikuju talas javnog nezadovoljstva zbog rasta troškova života, konstatuje Bloomberg.

Zakon EU o računima za struju „omete nezavisnost regulatora“

BRISEL – Generalni sekretar Saveta evropskih energetskih regulatora (CEER) Brem Klejs tvrdi da novi zakon EU o računima za struju ugrožava nezavisnost nacionalnih regulatora namećući previše detaljna pravila, čime se umanjuje lokalna fleksibilnost.

Klejs u intervjuu za **Euraktiv** naglašava da takvo zadiranje Brisela stvara tenzije sa principima o nezavisnosti regulatora, posebno utičući na ulogu tehničkih tela poput ACER-a.

Reforma dizajna tržišta električne energije u EU, koja je stupila na snagu 2024. godine, uvodi fiksne ugovore o snabdevanju,

veću transparentnost računa i deljenje energije iz obnovljivih izvora.

Novi propisi štite potrošače od cenovnih šokova i ograničavaju isključenja struje, ali prema kritikama, previše detaljno regulišu nacionalna tržišta, smanjujući autonomiju lokalnih regulatora.

Politike zelene tranzicije („Net Zero“) doprinose rastu računa za struju i gas

LONDON - Nezavisne studije sve glasnije ukazuju na to da „Net Zero“ politike drastično podižu stavke na računima koje nemaju veze sa samom cenom potrošenog gasa ili struje.

Prema izveštajima medija poput **The Telegraph** i analiza velikih konsultantskih kuća, izdvajaju se tri ključna problema.

Eksplozija troškova za modernizaciju mreže:

Francuski energetski gigant EDF upozorio je da program modernizacije britanske mreže (težak 70 milijardi funti) trpi ogroman skok građevinskih troškova i inflacije. Neki projekti izgradnje novih dalekovoda u Škotskoj probili su budžet za čak 283% do 467%, što će na kraju platiti građani kroz mrežne takse na računima.

Začarani krug pada potrošnje: Studija kompanije Boston Consulting Group (BCG) pokazala je da visoke cene primoravaju ljude da troše manje struje. Međutim, pošto su fiksni troškovi subvencija za zelenu energiju i nadogradnju mreže konstantni, oni se sada raspoređuju na manju količinu potrošene energije. Rezultat je da će prosečan račun za struju zbog ovoga porasti za dodatnih £264 do 2030. godine.

Problem „marginalnog određivanja cena“: Iako se u Britaniji proizvodi sve više jeftine struje iz vetra i

sunca, cena električne energije se i dalje na berzi obračunava prema ceni najskupljeg izvora koji je u tom trenutku potreban da pokrije potražnju – a to je gas. Zbog toga građani ne osećaju finansijske benefite zelene tranzicije.

Hoće li britanska vlada reformisati sistem kako bi smanjila naše račune za energiju?

LONDON - Britanska vlada uvodi hitne poreske olakšice i planira korenite reforme tržišta kako bi zaštitila potrošače od naglog skoka računa za energiju, piše 27. avgusta londonski **Gardijan**.

Međutim, kritičari upozoravaju da su ove mere samo privremena rešenja koja ne rešavaju suštinske mane sistema.

Povod za hitnu reakciju je odluka regulatornog tela Ofgem da poveća maksimalnu gornju granicu cena energije za 4%. Zbog toga će prosečni godišnji račun za jedno domaćinstvo dostići trogodišnji maksimum od 1.723 funte

Kako bi ublažila ovaj finansijski udarac, vlada premijera Endija Burnama uvela je nekoliko hitnih mera. Od 1. oktobra 2026. godine, vlada će potpuno ukinuti PDV od 5% na račune za struju u domaćinstvima. To će prosečnoj porodici uštedeti oko 45 funti godišnje, a mera se finansira ukidanjem kontroverznog programa digitalnih ličnih karata.

Proširenje popusta za ugrožena domaćinstva kako bi obezbedio 150 funti popusta na račune za šest miliona socijalno ugroženih domaćinstava ove zime. Ranije ove godine, vlada je prebacila ekološke i socijalne takse u vrednosti od 150 funti sa računa za energiju na opšti poreski sistem, kako bi smanjila fiksne troškove same mrežarine.

Srž dugoročnog plana vlade jeste odvajanje cene struje od cene gasa. Trenutno su cene električne energije u Velikoj Britaniji vezane za najskuplji izvor energije (što je najčešće gas).

Masovne greške u obračunu računa za struju i gas u Irskoj i Britaniji

DUBLIN, LONDON - Energetski regulatori u Evropi (poput CRU u Irskoj i Ofgema u Velikoj Britaniji) izdali su oštre naredbe energetskim kompanijama da hitno unaprede svoje poslovanje nakon što su nezavisne revizije otkrile masovne i šokantne greške u obračunu računa za struju i gas.

Najnoviji talas provera otkrio je sistemske propuste koji pogađaju stotine hiljada domaćinstava.

Glavni propusti i „brljotine” u računima

Zvanična revizija svih 12 snabdevača u Irskoj otkrila je da je čak 95.000 domaćinstava dobilo pogrešno procenjene račune.

U nekim ekstremnim slučajevima, softverski bagovi na pametnim brojilima pokazivali su korisnicima da su potrošili godišnju količinu struje za samo jedan dan – jedno domaćinstvo je tako dobilo račun od €3.700 za samo jednu nedelju.

Iako je u Velikoj Britaniji još 2018. godine zakonom zabranjeno da energetski snabdevači naplaćuju energiju potrošenu pre više od 12 meseci (ako je greška do njih), tamošnji regulator Ofgem je otkrio da kompanije masovno krše ovo pravilo. Hiljade građana i dalje dobijaju astronomske, zastarele račune „iz prošlosti”.

Utvrđeno je, takođe, da kompanije namerno kasne sa vraćanjem preplaćenog novca građanima, dok istovremeno neopravdano podižu mesečne iznose za direktno zaduženje kako bi zadržale gotovinu kupaca na svojim računima.

Uočeni su masovni problemi sa pametnim brojilima: Umesto da olakšaju praćenje, prelazak na pametne tarife unet je haos zbog loše komunikacije snabdevača i softverskih grešaka, pa su najranjiviji korisnici sa pretplatnim brojilima ostajali bez struje. Regulatori zahtevaju hitno sprovođenje korektivnih mera. Primera radi, kompanija E.On je nedavno primorana da isplati 14,5 miliona funti odštete za blizu 100.000 ugroženih korisnika zbog grešaka u obračunu.

Iz Ofgema poručuju da više neće tolerisati izgovore i da će pokrenuti formalne istrage i finansijske penale protiv svih direktora i kompanija koje nastave sa nezakonitim praksama naplate.

Organizacije za zaštitu potrošača vrše pritisak na regulatore da uvedu stroga pravila po kojima bi energetski snabdevači bili direktno krivično i materijalno odgovorni za loše finansijske ishode koje njihovi korisnici trpe zbog administrativnih grešaka.

WEC: Zašto je elektrifikacija ključna investicija u Evropi

BRISSEL - Svetski savet za energiju (**WEC**) ističe ubrzanu direktnu elektrifikaciju kao ključni strateški prioritet Evrope za dugoročnu energetsku sigurnost, dekarbonizaciju i industrijsku konkurentnost.

WEC ističe da bi prelazak na tehnologije koje koriste električnu energiju mogao bi povećati udeo struje na 5% ukupne potražnje za energijom u Evropi do 2050. godine.

Direktna elektrifikacija smanjuje zavisnost od uvoza fosilnih goriva integracijom domaće proizvedene obnovljive energije u grejanje, transport i tešku industriju.

Elektrifikovani sistemi (poput toplotnih pumpi i električnih vozila) nude znatno veću efikasnost u poređenju sa sagorevanjem fosilnih goriva, čime se smanjuje ukupna potrošnja primarne energije.

Uspešno širenje elektrifikacije zahteva velika ulaganja u modernizaciju električne mreže, infrastrukturu za skladištenje baterija i fleksibilnost na strani potražnje kako bi se očuvala stabilnost mreže.

Acer planira „velike promene“ kako bi se rešio problem neuspeha na aukcijama električne energije

LJUBLJANA - Evropska agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) planira uvođenje „velikih promena“ kako bi rešila tehničke probleme koji su doveli do otkazivanja prve panevropske unutardnevne aukcije električne energije (IDA1), prenosi portal **Montel News**.

Ova reakcija usledila je nakon što je berza Epex Spot potvrdila otkazivanje aukcije IDA1 za isporuku električne energije, pri čemu su trgovci ukazali na ogroman broj sličnih otkazivanja u poslednje vreme koja se pripisuju tehničkim kvarovima.

Otkazivanje ključne unutardnevne aukcije izazvano je tehničkim poteškoćama unutar algoritama za uparivanje tržišta, što narušava prekograničnu trgovinu strujom u realnom vremenu.

Predlog za izmenu metodologije

ACER je već primio zvaničan predlog od strane svih nominovanih operatera tržišta električne energije (NEMO) da se hitno izmeni metodologija za algoritme

koji upravljaju uparivanjem cena, kontinuiranim trgovanjem i unutardnevnim aukcijama.

Trgovci na evropskom tržištu izražavaju sve veću zabrinutost jer nefunkcionalnost sistema otežava balansiranje mreže, posebno u uslovima visoke integracije promenljivih obnovljivih izvora energije (solara i vetra) koji zahtevaju brze unutardnevne transakcije.

S obzirom na to da se evropsko tržište sve više automatizuje i povezuje, stabilnost ovih aukcija je od kritičnog značaja za sprečavanje ekstremnih oscilacija cena električne energije, prenosi Montel.

Brisel želi da ojača energetske regulatora EU ACER -u sukobu sa prestonicama

BRISEL - Brisel želi da ojača energetske regulatora EU ACER, dok se sukobljava sa nacionalnim igračima oko toga ko bi trebalo da upravlja novonastalom evropskom supermrežom, javlja **Euraktiv**.

Međutim, njegov novi direktor mogao bi da najavi velike promene. Kristof Lesenič, visoki zvaničnik Evropske komisije, spreman je da preuzme kormilo. Lesenič, (foto) koji trenutno rukovodi timom za unutrašnje energetske tržište pri Evropskoj komisiji (oddeljenje ENER C3), izabran je od strane upravnog odbora agencije neposredno pre letnje pauze. Ovo je prvi put da je Komisija progurala jednog od svojih. Prethodni direktori ACER-a došli su iz italijanskog i danskog regulatornog okruženja.

Imenovanje, koje još nije zvanično objavljeno, dolazi u trenutku kada Brisel traži veći uticaj u upravljanju elektroenergetskom mrežom EU i razvoju evropske supermreže za koju zvaničnici nadaju da bi mogla dovesti do nižih računa za struju.

Agencija sa sedištem u Ljubljani sve je više u srcu ovog napora. Mogla bi biti zadužena za kreiranje jedinstvenog plana mreže EU i povezivanje tržišta

električne energije preko granica, pomerajući ravnotežu snaga iz nacionalnih prestonica ka Briselu. ACER takođe traži veća ovlašćenja i više osoblja. Agencija EU za saradnju energetske regulatora, osnovana pre 15 godina, ima sedišta u Ljubljani i zapošljava više od 100 ljudi.

„Ako ACER postane nezavisniji od država članica, to je eksplicitno dobrodošlo, ali to zahteva zakonodavne inicijative Komisije“, objasnio je Markus Piper, bivši poslanik Evropskog parlamenta desnog centra iz Nemačke, koji je sada zamenik člana upravnog odbora agencije.

„Izvršna vlast EU će tada morati da ovo progura protiv država članica zajedno sa Evropskim parlamentom“, dodao je. „To je težak posao, ali ovo je jedini način da se postigne efikasna energetska tranzicija za Evropu.“

Dugo odlagana bela knjiga u kojoj se izlaže pristup Komisije odavno je trebalo da bude objavljena.

Očekuje se da će kasnije ove godine izneti argumente za veću ulogu ACER-a, pre nego što Komisija predloži reviziju ovlašćenja agencije krajem 2026. ili početkom 2027. godine, prema četiri izvora upoznata sa razmišljanjem izvršne vlasti.

ACER trenutno igra uglavnom nadzornu ulogu. Njegov glavni izvor uticaja je izrada „mrežnih kodeksa“ – zajedničkih pravila koja regulišu elektroenergetsku mrežu bloka – iako je Brisel postigao mali napredak u vezi sa njima tokom poslednje decenije.

ACER protiv Nemačke

Očekuje se da će Nemačka predvoditi ono što se oblikuje kao žestok otpor osnaživanju ACER-a. Berlin se godinama svađa sa agencijom oko jedinstvene nemačke zone za licitiranje za električnu energiju. Svi Nemci plaćaju istu cenu struje, bilo da su na severu sa obilnim vetroturbinama ili na jugu, gde masivni tokovi

energije preko zemlje začepljuju mrežu i koštaju milijarde svake godine.

Vrhovni sud EU zadao je ACER-u težak udarac kada je krajem 2025. godine presudio da njegov pritisak da se Nemačka primora da podeli svoju zonu licitiranja „nema nikakve vrednosti“.

Potrošnja energije u EU i dalje nekoliko procentnih poena ispod cilja

BRISSEL - Portal **O Energetice** piše da se potrošnja energije u Evropskoj uniji smanjuje presporo, zbog čega EU i dalje zaostaje nekoliko procenata za svojim zacrtanim ciljevima energetske efikasnosti.

Dok su ciljevi za smanjenje emisija gasova staklene bašte i udeo obnovljivih izvora uglavnom na dobrom putu, energetska

efikasnost ostaje najveća „bolna tačka“ Brisela.

Prema najnovijim podacima Eurostata primarna potrošnja energije (ukupna potražnja unutar EU, uključujući gubitke u transformaciji) iznosi oko 1.209 miliona tona ekvivalenta nafte (Mtoe), što je i dalje 22% udaljeno od cilja za 2030. godinu (koji iznosi 992,5 Mtoe).

Konačna potrošnja energije (energija koju zapravo potroše krajnji korisnici, poput domaćinstava i industrije) iznosi oko 901 Mtoe, što je 18% iznad zacrtanog cilja za 2030. godinu (763 Mtoe).

Zašto potrošnja opada tako sporo?

Nakon oštrog pada potrošnje tokom energetske krize 2022. godine, industrijski i transportni sektor u EU zabeležili su blagi ponovni rast i stabilizaciju potražnje, što usporava opšti trend pada.

Drugi razlog su geografske razlike: Dok su velike ekonomije poput Nemačke i Francuske uspele značajno da smanje potrošnju u poslednjoj deceniji

(za 23%, odnosno 15%), u zemljama poput Kipra, Hrvatske i Litvanije potrošnja energije zapravo raste dvocifrenim stopama.

Najzad, problem je i sporo sprovođenje mera. Nova, revidirana Direktiva o energetskej efikasnosti nalaže strože uštede (poput godišnjeg smanjenja potrošnje javnog sektora za 1,9%), ali implementacija na terenu zaostaje za ambicijama Brisela. Ovaj spori pad potrošnje stvara dodatni pritisak na elektroenergetsku mrežu.

Evropa mora radikalno prilagoditi svoju energetskej infrastrukturu klimatskom stresu - Montel

BRISEL - Evropa mora hitno i radikalno prilagoditi svoju energetskej infrastrukturu klimatskom stresu, jer ekstremne vremenske prilike direktno ugrožavaju stabilnost snabdevanja strujom, gasom i vodom, upozoravaju eksperti, prenosi **Montel**.

Analitičari naglašavaju da se evropski energetskej sistemi više ne suočavaju sa budućom pretnjom, već sa trenutnom krizom operativne otpornosti.

Da bi se sprečili hronični nestanci struje i stabilizovale cene na berzama, analitičari ističu tri hitna pravca delovanja:

Ulaganje u otpornost, ne samo u kapacitete. Nije dovoljno samo graditi nove vetroelektrane i solarne parkove. Postojeća i nova infrastruktura mora biti „klimatski kaljena” – što uključuje ukopavanje kablova pod zemlju gde god je to moguće i modernizaciju sistema za hlađenje.

Geografski diversifikovana mreža skladištenja:

Potrebno je ubrzati razvoj reverzibilnih hidroelektrana, sistema velikih baterija i mreža za skladištenje vodonika raspoređenih širom Evrope, kako bi se energija čuvala za periode ekstremnih klimatskih udara.

Fleksibilnost i prekogranična saradnja: Tržišta moraju postati fleksibilnija, omogućavajući da regije koje u određenom trenutku nisu pogođene nepogodama brzo preusmere viškove energije ugroženim susedima kroz jače prekogranične interkonekcije.

Češki regulator podržava podelu kontroverzne nemačko-austrijske zone trgovanja

PRAG - Češki energetskej regulator (ERÚ) podržao je predlog o podeli nemačko-austrijske zone trgovine električnom energijom jer ova zajednička zona ugrožava stabilnost elektroenergetske mreže u Češkoj i Centralnoj Evropi, piše **eEnergetice**.

Ovaj spor je jedan od ključnih unutrašnjih sukoba na evropskom energetskej tržištu, a češki stav je motivisan isključivo bezbednošću sopstvenog elektroenergetskog sistema.

U čemu je problem ?

Austrija i Nemačka funkcionišu kao jedinstveno tržište električne energije, što znači da se trgovina između ove dve zemlje obavlja slobodno, kao da nema granica. Međutim, fizika električne mreže ne prati komercijalne ugovore. Kada Austrija kupi jeftinu električnu energiju (na primer, iz vetroelektrana sa severa Nemačke), ta struja fizički ne može da prođe direktno kroz zagušenu nemačko-austrijsku granicu.

Umesto direktnog puta, struja se „preliva“ preko slabije opterećenih prenosnih mreža susednih zemalja – pre svega Češke i Poljske. Ovi takozvani „kružni tokovi“ struje nekontrolisano opterećuju češke dalekovode, povećavaju rizik od havarija i primoravaju češkog operatera sistema (ČEPS) da troši milione evra na hitne intervencije (tzv. redispečing) kako bi sprečio raspad sistema.

Češki regulator ERÚ smatra da je jedino održivo rešenje podela ove zone na dve zasebne celine i uvođenje upravljanja zagušenjima na nemačko-austrijskoj granici. To bi značilo da bi se trgovina između Nemačke i Austrije ograničila na količinu energije koju njihova prekogranična infrastruktura stvarno može fizički da podnese.

Sa druge strane, Austrija se oštro protivi ovoj podeli jer bi to za nju značilo prekid pristupa neograničenoj jeftinoj nemačkoj struji i verovatno dovelo do skoka cena električne energije za austrijsku industriju i građane.

ACER je takođe podržao podelu zone

ACER je ranije komentarisao podelu zajedničke zone za trgovanje u svom mišljenju od 23. septembra prošle godine. U mišljenju se, između ostalog, navodi da je zajednička zona suprotna gore pomenutom propisu i da treba uvesti standardni proces za dodelu prekograničnih kapaciteta.

Preispitivanje situacije pokrenulo je poljsko regulatorno telo za energetiku, koje je krajem 2014. godine zatražilo da se ispita usklađenost zone za trgovanje sa zakonodavstvom EU.

Kako se rumunski ad hok savez kocka sa poslednjim rokom Brisela

BUKUREŠT - Usvajanjem kontroverznih izmena zakona o dekarbonizaciji, Rumunija rizikuje gubitak milijardi evra iz fondova EU u poslednjim nedeljama pre zatvaranja prozora za Nacionalni plan oporavka i otpornosti (PNRR).

Časopisa *New Eastern Europe* rasvetljava političke igre u Bukureštu koje ugrožavaju evropske obaveze zemlje.

Rumunski parlament je 5. avgusta 2026. godine usvojio amandmane na zakon o dekarbonizaciji. Najkritičnija odredba propisuje da nijedna

termoelektrana na ugalj ili lignit ne sme biti zatvorena pre nego što se izgrade i puste u rad zamenski kapaciteti sa niskim udelom ugljenika. Ova odluka direktno krši ranije preuzete obaveze prema Briselu o ireverzibilnom (nepovratnom) gašenju prljavih izvora energije.

Tekst naglašava da izmene nisu delo stabilne vladajuće većine, već neformalnog saveza između tradicionalne levice (PSD) i nacionalističke desnice (AUR).

Evropska komisija je već upozorila da bi uslovljavanje zatvaranja uglja novim kapacitetima moglo da poništi ranije dogovore, posebno u vezi sa obavezom gašenja kapaciteta od 710 MW i sudbinom bloka Turčeni 5.

Predsednik države Nikušor Dan zauzeo je oštar stav i upozorio da će iskoristiti sve ustavne prerogative, uključujući vraćanje zakona parlamentu na ponovno razmatranje i ustavnu proveru, kako bi sprečio da Rumunija izgubi milijarde evra iz evropskih fondova.

Evropa sada proizvodi 45,5% čiste električne energije, ali Nemačka stalno isključuje solarne farme

BRISSEL - Evropa beleži izuzetan uspeh u energetskej tranziciji, gde su obnovljivi izvori energije dostigli rekordnih 45,5% ukupne proizvodnje struje u Evropskoj uniji tokom prvog kvartala. Međutim, ovaj uspeh prate ozbiljni tržišni i infrastrukturni izazovi, što najbolje ilustruje primer Nemačke koja namerno isključuje svoje solarne i vetroelektrane sa mreže, piše španski portal **okdiario**.

Do ovog energetskog paradoksa dolazi zbog specifičnih razloga, počev od problema negativnih cena na tržištu.

Naime, kada proizvodnja drastično premaši potražnju, veleprodajne cene struje padaju ispod nule. To znači da bi proizvođači morali da plaćaju da bi plasirali struju u mrežu, zbog čega radije biraju da privremeno isključe svoje sisteme.

S druge strane, Nemačka je promenila finansijske podsticaje kako bi naterala operatere na fleksibilnost. Prema zakonu koji je stupio na snagu u februaru 2025. godine, nove ekološke elektrane automatski gube državne subvencije onog trenutka kada cene na berzi postanu negativne. Umesto da proizvode struju sa gubitkom, operateri sada imaju direktan ekonomski interes da ugase solarne farme.

Osim toga, Nemačka distributivna i prenosna mreža fizički ne može da podnese ogromne količine struje koje se istovremeno generišu. Region Bavarske, koji ima najviše instaliranih solarnih kapaciteta, prednjači

po broju isključenja jer izgradnja dalekovoda i mrežne infrastrukture kasni za ubrzanom instalacijom panela.

Zanimljivo je da je u prvoj polovini godine komercijalno isključivanje obnovljivih izvora opalo u većem delu Evrope, dok je u Nemačkoj poraslo za 20% (dostigavši 1.463 GWh).

Stručnjaci ističu da je gašenje čistih izvora energije apsurdno i da je jedini održiv izlaz masovno ulaganje u skladištenje energije. Očekuje se da će se kapacitet komercijalnih i industrijskih baterija u Evropi utrostručiti – sa 9 gigavat-sati na 24 gigavat-sata u periodu do 2028. godine. To će omogućiti da se višak jeftine solarnog struje sačuva tokom dana i proda uveče kada je energija skuplja i potrebija.

10 evropskih GridTech startupova koji pomažu energetskim sistemima da se nose sa problemima

BRISSEL - Evropska elektroenergetska mreža nalazi se pod ogromnim pritiskom usled ubrzane elektrifikacije i prelaska na nestabilne obnovljive izvore energije. Kako bi se izbeglo zagušenje mreže i obezbedilo stabilno snabdevanje, nova generacija tehnoloških kompanija razvija takozvani „digitalni sloj“ energetske tranzicije.

Portal EU-Startups izdvaja nekoliko ključnih evropskih GridTech startapa koji svojim softverskim rešenjima, veštačkom inteligencijom i algoritmima pomažu energetskom sistemu da izdrži ove promene.

Ključni evropski GridTech startapi

Axle Energy (Velika Britanija) – Povezuje i agregira kućne uređaje, flote električnih vozila i sisteme u preduzećima, kreirajući koordinisanu virtuelnu elektranu (VPP) sa kapacitetom većim od 2 GW.

Eddy Grid (Holandija) razvija algoritme koji u realnom vremenu optimizuju rad solarnih, vetro i baterijskih sistema na istoj mrežnoj vezi kako bi se maksimizovala njihova ekonomska vrednost.

Francuski Bohr Energie deluje kao posrednik između individualnih proizvođača zelene energije i tržišta, pomažući im da koordiniraju proizvodnju i skladištenje u zavisnosti od kretanja cena.

Companion.energy (Belgija) je softverska platforma koja omogućava velikim industrijskim i komercijalnim sistemima automatizovano upravljanje potrošnjom i baterijama u uslovima nestabilnih cena struje.

Tibo Energy (Holandija) pruža softversku platformu vođenu veštačkom inteligencijom za upravljanje i integraciju lokalnih energetske mreža i industrijskih čvorišta.

Orus Energy (Francuska) pomaže komercijalnim zgradama da prilagode svoju potrošnju električne energije u realnom vremenu, omogućavajući im da zarade pružanjem fleksibilnosti mreži.

Britanski Electron razvija platformu koja mrežnim operaterima i snabdevačima omogućava koordinaciju lokalnih tržišta fleksibilnosti, povezujući različite distribuirane izvore energije.

Austrijski SyberGRID razvija inteligentna rešenja za upravljanje energijom i virtuelne elektrane koje pomažu u stabilizaciji prenosa struje integracijom baterija i obnovljivih izvora.

Goldman Saks: Evropi su potrebne mnogo veće cene gasa kako bi obezbedila snabdevanje tokom zime

LONDON - Cene prirodnog gasa u Evropi moraju da skoče do decembra kako bi se evropska skladišta popunila dovoljnim zalihama za predstojeću zimu ako kriza u Hormuškom moreuzu potraje i održi visoke cene spot LNG-a u Aziji, prema podacima **Goldman Saks**.

Trenutni nivoi zaliha su na najnižem nivou u poslednjih 17 godina, a ponuda dostupna za kupovinu je manja nego što je bila 2022. godine. Pa ipak, Evropa mora da počne da kupuje gas sada - ili rizikuje nestašicu.

Stisak LNG-a i neizvesnost u pogledu izgleda za snabdevanje imali su direktan i prilično bolan uticaj na cene. Evropljani se takmiče sa azijskim kupcima gasa za ograničenu količinu tečnog prirodnog gasa (TPG) i trenutno gube ovu trku.

Trenutne referentne cene prirodnog gasa u Evropi na holandskom objektu za prenos prava vlasništva (TTF) „neće biti dovoljne da Evropa upravlja skladištenjem tokom zime“, napisali su analitičari Goldman Saks u belešci ovog vikenda, koju je objavio Blumberg.

„U scenariju gde se izvoz energije sa Bliskog istoka normalizuje samo postepeno do 2027. godine, procenjujemo da bi TTF za decembar 2026. verovatno morao da se pomeri iznad 100 evra/MWh“, rekli su analitičari jedne od najvećih i najuticajnijih investicionih bankarskih grupacija na svetu

Evropski gas po ceni od 62 evra po MWh pretvara grejanje u operativni problem

BRISSEL - Skok evropskih cena gasa na 62 € po MWh (pa čak i preko 65 €/MWh na holandskoj TTF berzi krajem avgusta 2026. godine) prestao je da bude samo priča za finansijske trgovce i postao je direktan operativni problem na terenu za energetske timove i industrijska postrojenja.

Kasno letnji toplotni talas stvorio je situaciju u kojoj se energetska stabilnost i kontinuitet poslovanja moraju rešavati na nivou samih pogona, a ne više samo kroz finansijsko hedžovanje na berzama, piše agencija **MarketScale**.

Pad vetra, suša koja je pogodila hidroelektrane u Švajcarskoj i problemi sa hlađenjem nuklearnih reaktora u Francuskoj primorali su mreže da se oslone na gasne elektrane kao jedini siguran.

Umesto da Evropa tokom leta dopunjava zalihe za zimu, gas se ubrzano troši za trenutnu proizvodnju struje. Nivoi popunjenosti skladišta su značajno niži nego u istom periodu prošle godine.

Analize agencije MarketScale pokazuju da ovaj skok cena direktno pogađa operativne budžete kompanija kroz tri kanala: ekonomiju kombinovanih elektrana (CHP), ugovore sa indeksiranim cenama struje i dobavljačke klauzule o direktnom prenošenju troškova na krajnjeg kupca.

Stručnjaci savetuju da menadžeri postrojenja i nabavke hitno donesu odgovore na tri ključna operativna pitanja prilikom sledeće revizije ugovora:

Koji tačni pragovi u ceni gasa i struje treba da aktiviraju fizičke izmene u radu postrojenja, i da li su ti koraci usklađeni između tima za nabavku i inženjera u samom pogonu?

Koje lokacije unutar kompanije su izložene ugovorima o prekidu isporuke gasa ili lokalnim mrežnim ograničenjima, i da li postoji testiran plan za održavanje kritičnih operacija tokom letnjih i zimskih energetske špica?

Koji ugovori sadrže klauzule o automatskom prenošenju troškova energije, koji energetski reper prate (npr. TTF cenu) i koliko brzo te klauzule reaguju kada cena na TTF berzi pređe granicu od 60 €/MWh?

Komisija kaže da EU nije zabrinuta zbog snabdevanja gasom i punjenja skladišta

BRISSEL - Evropska komisija je saopštila da nema neposredne zabrinutosti za snabdevanje prirodnim gasom ili punjenje skladišta u Evropskoj uniji pred predstojeću zimu, uprkos nestabilnom globalnom tržištu, prenosi **Euractiv**.

Portparolka Evropske komisije Eva Hrnčirova (na slici) iznela je sledeće ključne podatke i stavove Brisela:

Skladišta gasa širom EU trenutno su popunjena do 62% svog ukupnog kapaciteta.

Komisija priznaje da punjenje teče sporijim tempom nego ranije. Podaci udruženja Gas Infrastructure Europe pokazuju da su skladišta u istom periodu prošle godine bila na 74% popunjenosti.

Privatne kompanije i operateri oklevaju sa kupovinom goriva za skladištenje zbog visokih cena gasa koje su skočile nakon izbijanja američko-izraelskog rata sa Iranom.

Iz Brisela poručuju da situacija „uopšte nije vanredna“. Komisija ne teži stopostotnom punjenju svih kapaciteta, već je uobičajeni operativni cilj za stabilnu zimu oko 80% popunjenosti.

Najzad, bezbednost snabdevanja trenutno nije ugrožena jer su glavni snabdevači EU postali Norveška i Sjedinjene Američke Države, koji stabilno isporučuju gas putem cevovoda i LNG-a.

Šest zemalja EU se zahteva porez na neočekivane prihode energetskih kompanija

BRISSEL - Šest zemalja Evropske unije zvanično je pojačalo pritisak na blok da uvede zajednički porez na ekstraprofit naftne i energetske kompanije, prenosi agencija **BGNES**.

Ministri finansija Nemačke, Italije, Austrije, Poljske i Portugala, zajedno sa ministrom ekonomije Španije, uputili su zajedničko pismo Irskoj, koja trenutno predsedava Evropskom unijom. Oni zahtevaju da se ova tema uvrsti na dnevni red sastanka šefova finansija EU koji se sledećeg meseca održava u Dublinu.

Prihodi i profitne marže naftnih kompanija drastično su porasli nakon što su SAD i Izrael u februaru pokrenuli vojne operacije protiv Irana, što je ozbiljno poremetilo plovidbu kroz strateški ključni Hormuški prolaz.

Ministri su u pismu naglasili da profitabilnost naftnih giganta i njihove marže na rafinisanе proizvode daleko nadmašuju sam rast cena sirove nafte i to u trenutku kada se svet suočava sa jednim od najvećih šokova u snabdevanju i rastom troškova života.

Nemački ministar finansija Lars Klingbeil istakao je da se energetskim kompanijama ne sme dozvoliti da

„zakidaju“ potrošače tokom krize i da se ekstremni krizni profiti moraju vratiti građanima.

Potpisnici predlažu uspostavljanje jedinstvenog okvira na nivou cele EU, oslanjajući se na iskustva privremenog solidarnog poreza koji je uveden 2022. godine nakon ruske invazije na Ukrajinu.

Evropska komisija za sada nije dala zvanične naznake da planira uvođenje novog oporezivanja na nivou celog bloka.

Ukrajina imenovala prvog operatera koji objedinjuje energetsko tržište sa EU

KIJEV - Nacionalna komisija za regulaciju energetike i komunalnih delatnosti Ukrajine (NEURC) zvanično je imenovala akcionarsko društvo „Market Operator“ za prvog nominovanog operatera tržišta električne energije (NEMO) u zemlji, prenose **lokalni mediji**.

Ova odluka predstavlja istorijski praktičan korak ka potpunom spajanju ukrajinskog energetskog tržišta sa zajedničkim elektroenergetskim sistemom Evropske unije.

Kompanija „Market Operator“, koja od 2019. godine vodi domaće ukrajinsko tržište „dan unapred“ (DAM) i

unutardnevno tržište (IDM), sada dobija zvanični evropski status za spajanje ovih segmenata sa evropskim zonama trgovanja.

Glavni zadatak NEMO operatora biće implementacija mehanizama koji omogućavaju automatsko usklađivanje cena i prekogranični prenos struje između Ukrajine i susednih zemalja EU u realnom vremenu.

Spajanje tržišta podrazumeva zajedničko funkcionisanje tržišta električne energije u različitim zemljama, uz istovremenu analizu kupovnih i prodajnih naloga i raspoloživih prekograničnih prenosnih kapaciteta. Ovaj model se već koristi u EU.

Vreme ističe za zamenu energije iz uglja, upozorava australijski regulator

SIDNEJ - Australijsko regulatorno telo za energetiku (AER) izdalo je dramatično upozorenje da vreme ističe za izgradnju novih kapaciteta pre nego što se zatvore stare termoelektrane na ugalj. Ukoliko se prelazak na zelenu energiju i elektroenergetsku mrežu ne ubrza, zemlji prete veliki skokovi cena struje i ozbiljni problemi sa stabilnošću snabdevanja, prenosi **Australian Financial Review (AFR)**.

Glavne tačke i problemi na koje ukazuje regulator uključuju zatvaranja elektrana. Više termoelektrana na ugalj biće ugašeno u narednih 10 meseci nego što je zatvoreno u poslednjih 10 godina, što stvara ogroman prostor u sistemu koji hitno mora da se popuni.

Iako su vetro, solarni i baterijski sistemi srušili veleprodajne cene struje poslednjih meseci, AER upozorava da same baterije ne mogu rešiti sezonske promene i noćne maksimume potrošnje. Mreži je hitno potrebna dodatna fleksibilna proizvodnja (poput gasnih elektrana) i hidro-skladišta.

Snabdevanje energijom u večernjim i noćnim vršnim satima i dalje je visoko koncentrisano. Tri kompanije –

AGL Energy, Origin Energy i državni Snowy Hydro – kontrolišu čak 43 odsto ukupne stabilne proizvodnje na nacionalnom tržištu, što ograničava konkurenciju.

Izveštaj organizacije Carbon Tracker prenosi da su četiri od pet termoelektrana na ugalj u Evropskoj uniji potpuno neprofitabilne usled rasta troškova i konkurencije obnovljivih izvora. Finansijski gubici u ovom sektoru dostigli su milijarde evra, stavljajući vlade pred teške ekonomske i političke odluke.

Gubici od 6,6 milijardi evra u 2019. godini trebalo bi da usmere industriju na potpuno ukidanje u narednoj deceniji

EU je odobrila Grčki plan za socijalno-klimatske promene

BRISEL - Evropska komisija odobrila je Socijalni akcioni plan za klimu Grčke, vredan 4,77 milijardi evra. Ovo je peti po redu, ali ubedljivo najveći pojedinačni nacionalni program usvojen u okviru evropskog Socijalnog fonda za klimu.

Cilj ovog masovnog plana, koji će se sprovoditi u periodu od 2026. do 2032. godine, jeste da zaštiti ranjiva domaćinstva, mikro-preduzeća i korisnike transporta od troškova uvođenja novog evropskog sistema trgovine emisijama za zgrade i drumski saobraćaj (ETS2), piše **CEEnergynews**.

Finansijska struktura predviđa da 75% sredstava (3,57 milijardi evra) dolazi iz fondova EU (koji se pune prihodima od naplate CO₂ dozvola), dok će Grčka obezbediti preostalih 25% (1,2 milijarde evra) iz sopstvenog budžeta.

Program obuhvata 25 specifičnih intervencija fokusiranih na energetske efikasnost, socijalno stanovanje i čistu mobilnost, počev od energetske obnove zgrada, preko izgradnje 2.800 energetski efikasnih socijalnih stanova, do obezbeđivanja energetskih subvencija za čak 800.000 ranjivih domaćinstava godišnje.

Deo plana je i nabavka novih električnih autobusa, finansiranje sistema socijalnog lizinga električnih vozila za 15.000 siromašnih porodica (uz rate do 150 evra mesečno) i subvencije, kao i paket od 395 miliona evra namenjen energetske tranziciji i smanjenju troškova za 12.000 ugroženih mikro-preduzeća.

UKRATKO

Letnji „stres test“ otkriva jaz u fleksibilnosti mreže jugoistočne Evrope

BRISSEL - Analiza koju prenosi **Montel News** pokazuje da su ekstremni toplotni talasi i suše tokom leta 2026. godine služili kao sistemski stres test za elektroenergetski sistem Jugoistočne Evrope, ogolivši kritičan nedostatak fleksibilnosti i regionalne integracije. Istovremeni porast potrošnje za hlađenje, smanjena proizvodnja hidroelektrana i problemi sa nuklearnim i termokapacitetima izazvali su ogroman deficit i skok cenovnih tarifa na preko 700 EUR/MWh u večernjim časovima.

Evropsko tržište energije od otpada će se utrostručiti na 67,8 milijardi dolara do 2033.

BRISSEL - Evropsko tržište prerade otpada u energiju (WtE) projektovano je da se skoro utrostruči i dostigne vrednost od 67,8 milijardi dolara do 2033.

godine, u odnosu na 23,6 milijardi dolara koliko je iznosilo 2025. godine. Prema najnovijem istraživanju agencije **Epignosis Insights**, ovaj snažan rast vođen je sve strožom ekološkom politikom Evropske unije, porastom troškova odlaganja otpada na deponijama i sve većom potražnjom za kombinovanom proizvodnjom električne i toplotne energije.

Cene ugljenika u EU se povlače sa jednomesečnih maksimuma dok tržište čeka raspodele za 2026.

BRISSEL - Cene dozvola za emisiju ugljen-dioksida u Evropskoj uniji beleže pad nakon što su dostigle najviši nivo u poslednjih mesec dana, dok tržište oprezno iščekuje zvanične odluke o alokacijama besplatnih dozvola za 2026. godinu. Nakon što su ranije tokom avgusta premašile granicu od 82 evra po toni, cene su se stabilizovale u uskom rasponu, prvenstveno zbog smanjenog obima trgovanja i regulatorne neizvesnosti, javlja **S&P Global**.

Litvanija i Ukrajina potpisale sporazum o energetske bezbednosti

KIJEV - Ukrajina i Litvanija su potpisale novi sporazum o energetske bezbednosti i deklaraciju o partnerstvu sa ciljem ubrzane obnove uništene infrastrukture i jačanja energetske otpornosti uoči predstojeće zime. Prema izveštaju portala **CEEenergynews**, sporazum je usmeren na hitne isporuke i dugoročnu integraciju energetskih sistema.

Četiri velike ekonomije Evropske unije platile skoro 41 milijardu evra više za uvoz fosilnih goriva

BRISSEL - Najnoviji izveštaj Centra za istraživanje energije i čist vazduh (**CREA**) pokazuje da su četiri velike ekonomije Evropske unije (Italija, Francuska, Holandija, Španija) platile skoro 41 milijardu evra više za uvoz fosilnih goriva u periodu od marta do avgusta 2026. godine, nakon što je kriza u Hormuškom

tesnacu izazvala globalni energetska šok, iako evropske zemlje nisu uvezle nijedan dodatni litar nafte niti kubik gasa u poređenju sa istim periodom pre krize.

godišnji račun skače sa £1.663 na £1.723, ili £5 mesečno).

EU zbog uvoza energije beleži prvi trgovinski deficit od 2023. godine

BRISEL - Prema novim podacima **Eurostata**, EU je u drugom kvartalu zabeležila trgovinski deficit od 21,8 milijardi evra, što predstavlja prvi negativan trgovinski bilans bloka od drugog kvartala 2023. godine. Glavni pokretač deficita bio je drastičan rast troškova uvoza nafte i gasa. Energetski deficit EU skočio je sa 71,3 milijarde evra iz prvog kvartala na čak 101,1 milijardu evra u drugom kvartalu.

Evropa gubi do jednu petinu svojih ukupnih kapaciteta za preradu nafte?

LONDON - Evropa rizikuje da izgubi do jednu petinu (20%) svojih ukupnih kapaciteta za preradu nafte pod pritiskom strožih ekoloških propisa, pada potražnje za fosilnim gorivima i žestoke konkurencije novih megarafinerija na Bliskom istoku i u Aziji. Prema analizama vodećih energetskih konsultantskih kuća, koje citira portal oenergetice.cz, zapadne rafinerije se suočavaju sa strukturnim padom profitabilnosti, što će prinuditi mnoga starija i manje efikasna postrojenja na trajno zatvaranje ili konverziju.

Računi za struju i gas u britanskim domaćinstvima dostignuće trogodišnji maksimum

LONDON - Britanski energetski regulator Ofgem najavio je povećanje gornje granice cena energije za 4% od 1. oktobra 2026. godine, čime će računi za struju i gas za domaćinstva dostići najviši nivo u poslednje tri godine. Povećanje stupa na snagu tačno pred početak grejne sezone, kada domaćinstva počinju više da troše energiju. Za prosečno domaćinstvo koje koristi i struju i gas, maksimalni